

Hänvisning
VN/1029/2024

Utrikesministeriet

Kontaktperson
Anna-Lena Sjöberg

kirjaamo.um@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan

Utrikesministeriet har den 29 april 2025 begärt landskapsregeringens utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan.

Avtalet med Chile är ett blandat avtal som innehåller både bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet och bestämmelser som hör till EU:s behörighet. När det träder i kraft ersätter avtalet det associeringsavtal och det interimsavtal som parterna tidigare ingått och som trädde i kraft 2005.

Målet för avtalet är att på nytt bekräfta associeringen mellan parterna på grundval av ett stärkt partnerskap, politisk dialog och fördjupat samarbete, att främja ökad handel och ökade investeringar genom att utöka och diversifiera de handelsrelaterade förbindelserna för att bidra till en ökad ekonomisk tillväxt och förbättrade levnadsvillkor och att stärka de befintliga samarbetsförbindelserna genom internationellt samarbete för hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030.

Avtalets övergripande tema är respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen och för klausulerna om motverkande av spridning av massförstörelsevapen.

Parterna bekräftar sina åtaganden att främja hållbar utveckling, bland annat genom att samarbeta för att åtgärda globala utmaningar på miljöområdet. Dessutom bekräftar de åtagandena om att stödja jämställdhetsintegrering samt egenmakt för kvinnor och flickor och stödet för FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter.

I det avancerade ramavtalet behandlas också rättsligt samarbete, rättsstatsprincipen samt organiserad brottslighet och korruption. Avtalet skapar förutsättningar för ett mer samordnat samarbete också inom nya ämnesområden, inklusive folkhälsa, modernisering av staten, migration, motverkande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av penningtvätt, finansiering av terrorism och it-brottslighet.

Avtalet innehåller bestämmelser om vissa samarbetsområden som enligt 18 § i självstyrelselagen (ÅFS 1991:71) för Åland hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. Behörighetsområden som berörs är åtminstone 18§ punkt 6 om allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet, punkt 10 om natur- och miljövård, punkt 12 om hälsa, punkt 13 om sociala frågor, punkt 14 om kultur och utbildning, punkt 15 om jord- och skogsbruk, punkt 21 om transport, punkt 22 om näringsverksamhet, samt punkt 23 om sysselsättning.

Landskapsregeringen konstaterar att eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, krävs således att Ålands lagting, i enlighet med 59 § självstyrelselagen, ge sitt bifall till att avtalet träder i kraft i landskapet.

Avtalet innehåller dessutom bestämmelser som har beröringspunkter med protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). En del av de bestämmelserna hör till EU:s exklusiva befogenhet, vilket innebär att den åländska särställningen beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna. Partnerskapsavtalet ska tillämpas, å ena sidan, på Chiles territorium, och å andra sidan, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen. Landskapsregeringen konstaterar att bestämmelserna om Åland i protokoll 2 till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994) således är tillämpliga på avtalet, i de fall avtalsbestämmelserna innebär bindande rättigheter eller skyldigheter av betydelse för Ålands särställning, och inte endast syftar till att främja utbytet av information och bibehålla dialogen parterna emellan. Landskapsregeringen har noterat att avtalets *Avsnitt H, Allmänna anmärkningar och undantag*, punkt 2 lyder "I fråga om Åland ska de särskilda villkoren i protokoll 2 om Åland till fördraget om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till Europeiska unionen tillämpas." Landskapsregeringen konstaterar att det är positivt att avtalet innehåller denna formulering.

I övrigt har landskapsregeringen inga synpunkter på utkastet till regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan.

Minister

Ingrid Zetterman

Rättssakkunnig

Anna-Lena Sjöberg